

TRESORS EN VASOS DE TERRISSA

Testimonis de vida espiritual

Recopilació: E. Fonts, sj

INTRODUCCIÓ

1. SÉ DE QUI M'HE FIAT
2. EL SENTIT DE VIURE
3. EXPERIÈNCIES TRONCALS
4. HISTÒRIA D'AMOR
5. LA VOLUNTAT DE DÉU PER A LA NOSTRA VIDA
6. TRES OPCIONS

PISTES PER A UNA ESTONA DE PREGÀRIA

INTRODUCCIÓ

No hi ha pressa. Són les quatre de la tarda d'un dia del mes d'octubre, i comença a Puente Grande (Jalisco - Mèxic) el relat de la pròpia vocació i de com Déu ens ha anat conduint i guiant al llarg de la nostra vida. Cadascun dels tretze jesuïtes que fa una setmana hem arribat de diferents parts del món, restarem a Mèxic com a mínim mig any per poder realitzar el que St. Ignasi va anomenar la tercera provació. Un període intens i extens en la formació d'un jesuïta abans de fer els últims vots, els vots solemnes.

“Quin bé de Déu, quina riquesa, quina meravella, poder escoltar el pas de Déu per la vida dels companys!”. Aquest seria el resum dels comentaris que moltes persones fèiem després d'escoltar i compartir els relats personals de la nostra vida. Era una autèntica experiència espiritual que movia els nostres cors i el nostre desig, i que ens feia adonar de com es pot “trobar el Senyor en totes les coses”, en totes les cultures, històries familiars i ambients socials.

Al cap d'unes setmanes, els tretze vam ser enviats a diferents llocs o missions de Mèxic per a compartir la tasca apostòlica i social que els jesuïtes mexicans duen a terme conjuntament amb molts laics i laiques. Va ser un temps curt, però intens, enmig de persones i de comunitats que no coneixíem i que ens van acollir molt bé. Indígenes, gent de barriada, de pobles petits. La majoria vivien sense gaire recursos ni econòmics ni socials. I, per descomptat, amb una religiositat i amb uns costums bastant diferents als nostres.

Com a l'Evangeli de Lluc, quan els setanta-dos van retornar plens d'alegria (Lc 10,17), així vam tornar, d'aquelles comunitats, els tretze jesuïtes. Havíem pogut copsar la presència del Senyor com Algú que “habita en les criatures i treballa en totes les coses creades” (EE 235-236). En aquest context espiritual i comunitari, vam començar la repetició del mes d'exercicis que havíem fet en el noviciat. Va ser de gran densitat espiritual, de relació amb el Senyor i de reconeixement de la seva presència en la nostra vida.

Aquest quadern va ser concebut a Mèxic enmig de la tercera provació. No ens volíem reservar tota aquella riquesa humana i espiritual. Desitjàvem que, així com per a nosaltres aquell havia estat un temps de gràcia i de reconeixement de l'acció de Déu, també altres persones poguessin descobrir petjades del pas de Déu.

La primera intenció va ser la de posar per escrit les nostres petites històries de salvació; però, un cop ja a Catalunya, vam decidir ampliar la riquesa dels testimonis mitjançant parelles, persones solteres, i de vida religiosa femenina. A cada una d'aquestes persones se li ha demanat que posés per escrit el seu recorregut espiritual o experiència de Déu en la vida quotidiana. El lector descobrirà que hi ha estils i llenguatges diferents. No els hem volgut “homogeneïtzar”, per tal que no perdessin la riquesa de la seva expressió i per no traïr el missatge que transmeten més enllà de les paraules. Podem assegurar que són escrits sincers i autèntics, que han estat meditats i pregats pels seus autors.

Tot i que més d'un dels testimonis pot ser reconegut per l'originalitat de la seva experiència o per algunes de les fites que han marcat el seu camí, tots són anònims, i, en alguns d'ells, s'ha canviat alguna dada no rellevant per tal d'evitar que siguin reconeguts. D'aquesta manera, hem facilitat l'expressió de les persones, i facilitem que

el lector/a els pugui “assaborir internament”. Algunes dades personals o de context social han canviat des que aquestes experiències van ser escrites fins que han estat publicades. Per respecte al contingut i a la unitat del text, no han estat retocades ni ampliades.

Sis són els relats que presentem en aquest quadern. En el conjunt, la meitat són jesuïtes i, l'altra meitat, laics o laiques. Els països de procedència són molt variats. Malgrat haver viscut en diferents realitats culturals, socials i familiars, tenen alguns trets en comú: una forta experiència de Déu, tot i que no sempre clara i evident; que no s'han deixat vèncer per les dificultats, per les pors o pels dubtes; i que, una gran majoria, coneix i ha arrelat en l'espiritualitat ignasiana.

Tant de bo ens siguin d'estímul i d'ajuda en el “coneixement intern del Senyor, que per mi s'ha fet home, perquè més l'estimi i el segueixi” (EE 104).

1. SÉ DE QUI M'HE FIAT

El dubte i la por poden ser, també, camins per a créixer i trobar Déu. Aquest és un relat que ens parla de com es poden integrar els sentiments, el sofriment i la pregària, sense deixar de cercar resposta als propis interrogants.

La bonesa de Déu en la meua vida s'ha anat manifestant constantment. Uns cops n'he estat conscient i, d'altres, no l'he descoberta fins passat un cert temps. Tanmateix, veig que, a mesura que en vaig fent experiència, aprenc a descobrir-la allí on abans hi trobava abandó i foscúria. No em resulta fàcil el relat del fil conductor d'aquesta bonesa amorosa, perquè hi ha experiències que no es poden transmetre amb paraules. Se'ns escapen com qui voldria empresonar els raigs del sol. L'accés a la transcendència només és possible des de la confiança del pobre, que fa confiança perquè se sent estimat.

Exposaré alguns trets significatius viscuts personalment a partir de la meua història personal i familiar concreta. A través d'ells, ens serà permès de compartir l'encontre de la presència i del misteri de la bonesa de Déu tal com s'ha anat manifestant.

1.1. Alguns trets significatius de la meua història personal i familiar

Al si de la meua família, vivíem en un clima on els uns donaven permís als altres per a viure. Fruit d'aquest clima de respecte a la identitat individual fou que sempre podia expressar els meus sentiments de ràbia, de por, de venjança, de joia i d'estima. Em sento una persona afortunada per la riquesa afectiva que això m'ha comportat.

Vivíem una fe senzilla, sense complicar-nos les coses i sense cap crítica. Això sí, solidària i compromesa. Pot resultar aclaridora l'anècdota o el fet que exposaré: l'esposa del germà de la mare es posà malalta. Tenien un nen de sis anys i el meu oncle havia d'anar a treballar, i no podia fer-se càrrec de l'atenció a l'esposa i al nen. Davant d'aquesta situació, la meua mare decidí –el pare ja havia mort– endur-se-la a casa i cuidar-la. Com que l'habitació que jo tenia era la que ofería millors condicions per a instal·lar-hi la tieta, i la casa era petita, em demanà que li cedís la cambra i que me n'anés cada nit a dormir a casa de l'àvia. Aquesta situació va durar quasi un any, fins que la tieta va morir als braços de la meua mare.

a) El dubte

En la meua etapa de universitària m'ho vaig passar molt malament. La crítica que Freud va fer de la religió em traspalsà poderosament. Segons ell, les conductes religioses són filles d'una neurosi i d'un pensament delirant, i, per a acabar-ho d'adobar, em vaig assabentar del perquè del secret dels arxius vaticans.

Dins meu començaren a bullir tantes coses! Una rebel·lia i una crítica contra l'Església institució i contra les creences religioses m'anava envaint. Era una crítica dura contra tantes coses que no podia acceptar ni, per descomptat, creure... Com podia ser que, en determinades èpoques històriques, l'Església hagués oblidat l'Evangeli? La conducta plena de generositat envers la tieta i moltes altres actituds de fe solidària que havia compartit amb la meua família, com es podien explicar que fossin filles d'una neurosi o de pensaments delirants? Vaig viure una lluita que no puc descriure amb paraules. La

meva experiència religiosa no lligava de cap manera amb les noves descobertes. El dubte em corsecava per tots costats. On i en què residiria la veritat?

Un dia, un grup de joves férem una excursió a Montserrat i, asseguda a les escales del cambril de la Mare de Déu, vaig trobar la resposta als meus interrogants: “Si només ens quedem amb l’essencial del missatge cristià i en bandegem tota l’escorça, el que queda és ‘estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat’ (1Jo 3,11). I si el missatge de Freud, de Sartre i de la resta d’autors de la sospita, que jo llegia, el reduïssim, també, a l’essencial, resultaria que el perfil de la maduresa humana és reduir a estimar gratuïtament els altres.” Quina pau va brollar novament dintre meu!

Els contraris havien trobat una nova harmonia!

b) Els altres llocs en la vida

Però, en la concreció pràctica, què significa estimar gratuïtament? Significa dir sempre “sí” a tot i en tota circumstància, en la relació amb els altres? Significa permetre’ls que faltin a la nostra dignitat de persones? Tal vegada pot voler dir que, si m’atreveixo a dir “no”, no em quedaré tranquil·la amb la meva consciència? Quina és la diferència entre l’autonomia adulta i la dependència infantilitzadora? Etc.

He de confessar que les preguntes, en aquest camp, no les he acabades de resoldre.

He trobat una gran llum en la lectura de la paràbola del bon samarità (Lluc 10,25-37). A la pregunta del mestre de la Llei, què haig de fer per a posseir la vida eterna?, Jesús li contesta proposant-li el camí seguit pel bon samarità: “Quin d’aquests tres et sembla que es va comportar com a proïsme... Ell respongué: El que el va tractar amb amor” (Lc, 10,36-37).

Durant molt de temps vaig entendre el significat d’aquesta paràbola en el sentit que els altres eren els qui havien d’ocupar tot l’espai de la meva vida. Que jo havia de deixar-me aixafar, manipular i quedar-me sense lloc en el concert de la convivència. Rellegint moltes vegades la paràbola, el Senyor em dóna una resposta aclaridora en els següents versets: “Després el pujà a la seva cavalcadura i el dugué a l’hostaler tot dient-li: Ocupa’t d’ell i, quan jo torni a passar, et pagaré les despeses que facis de més”.

Vaig veure clar que, del que es tractava, era de crear xarxes de solidaritat, i no voler exercir l’ajut fratern en solitari, i, també, que la solidaritat havia de començar per mi mateixa, estructurant el meu temps de tal manera que em quedessin estones “per a continuar el camí cap a la meva Jerusalem”. Voler tenir una identitat, una dignitat, uns espais d’intimitat i de llibertat no significava no estimar, sinó reconèixer que tinc unes limitacions i que, a més a més, sóc humana, amb unes necessitats concretes que he de satisfer.

Estimar gratuïtament tal volta vol significar exercir un procés de discerniment entre l’entrega incondicional i el fet de posar límits a l’ego personal i aliè.

c) La malaltia i la mort

He passat per situacions de malaltia i he sentit el pas de la mort molt proper a mi i a les persones de la meua família. Estar malalt i haver-se de morir va ser una de les altres grans rebel·lies interiors. Jo volia treballar, ajudar els altres, fer coses... La malaltia i la mort eren unes grans injustícies de la vida que no lligaven amb la bonesa d'un Déu Pare-Mare. Quina explicació podia tenir tant de sofriment? Per què Déu permetia les injustícies, les guerres, la mort dels infants i un llarg etc.? Vaig dir molts disbarats contra aquest déu que no entenia i que em resultava tan llunyà. Un cop més, la seva Bonesa em visità dins la "protesta sincera".

Va ser l'època de la trobada amb el misteri que em sobrepassa i de la meua actitud de voler entendre'l.

Després, m'esbatussava per dins amb Déu i pregava d'una manera molt especial, perquè, quan resava el Parnostre i arribava a "faci's la teua voluntat", m'ho saltava. Jo volia que es fes la meua voluntat i que les coses succeïssin com jo pensava.

Un cop més, la bonesa amorosa de Déu es féu present en mi. Una tarda qualsevol del mes de novembre –prou que ho recordo– vaig entrar a l'església de Sta. Teresina de Lleida, la meua parròquia, sense saber què hi anava a fer. El cert del cas és que, mentre caminava pel passadís, anava fent aquesta pregària:

"I tu ets un Déu que estimes els pobres? Això no és pas veritat, perquè permetes que... I tot el reguitzell de protestes que vulgueu. Jo que m'he preparat per a poder treballar en l'educació, que he triat un col·legi públic de nens marginats... I li anava referint tot el meu currículum i el meu perfil professional que s'ajustava a la situació...

Sense saber com, em vaig asseure en un dels bancs a prop del sagrari. Una veu interior em digué:

"Tens fe". I vaig respondre: "Què més voldria, que tenir fe!". La veu continuà: "La teua vida és honrada". "Això sí, jo protesto, però sóc sincera".

"De què tens por? Si morir-se és trobar-se amb mi, el Crist, i, en mi, amb tots els germans, i des de mi tenen sentit totes les coses?"

"Senyor –vaig respondre internament–, em fio de Vós en la salut i en la malaltia, en el sofriment i en l'alegria. Ho poso tot a les vostres mans". De sobte, vaig sentir-me plena d'una pau que mai no havia experimentat.

Aquell dia es va produir la meua conversió definitiva al Crist. Vaig passar de voler creure i no poder, a fiar-me'n incondicionalment.

Des d'aleshores, quan alguna persona em pregunta si sóc creient o el meu comportament l'interroga, contesto: no, jo no sóc creient, jo sóc una aprenent de la confiança en el Crist, o, si voleu, sóc una "confiant" en la bonesa del Pare-Mare Déu.

Afegeixo: Creure és poc, me'n fio. Per fi, sé de "Qui m'he fiat".

Em sento una aprenenta de viure humanament des de la solidaritat, deixant-me fer pobre per les circumstàncies que em toca de viure i pels altres, i vaig fent camí fent-me moltes preguntes!...

La síntesi d'aquest recorregut de llums i ombres desitjo que sigui viure segons un estil de vida que, malgrat les meves febleses de tota mena, faci visible als germans l'amor invisible del Crist.

2. EL SENTIT DE VIURE

Diferents religions, diferents orígens, enmig d'un país molt gran: Indonèsia. Un jove d'origen xinès, arrelat en la pròpia cultura, coneix altres religions i tradicions espirituals, i descobreix la seva vocació. Una vocació marcada per l'alegria, la llibertat i la familiaritat amb Déu.

2.1. Breu història familiar

Fa aproximadament 200 anys, els meus avantpassats van venir a Indonèsia des del sud de la Xina. El motiu fou la recerca d'una terra i d'una millor situació política per a viure. A la nova terra podien mantenir la seva cultura i la seva llengua, mentre s'anaven adaptant gradualment als costums locals. Els meus pares, per exemple, han remarcat la importància d'aprendre l'idioma de l'illa on vivim, malgrat entre ells continuïn parlant el mandarí. L'idioma indonès i el javanès han estat per a mi els mitjans per a estudiar en l'escola pública, per a viure i per a comunicar-me a Java. D'altra banda, mantenim la nostra cultura per tal de conservar la línia familiar i manifestar el respecte als pares i a d'altres persones grans.

2.2. Infantesa, educació i vocació

Tota la meva família viu a Pekalonga, una ciutat situada a la costa nord de l'illa de Java, una de tantes illes que formen part del meu país. En total, som uns 200 milions d'habitants, un 85% dels quals són musulmans. El meu pare porta, amb l'ajut de la meva mare, un petit negoci de reparació de motocicletes. Un dels bons records de la meva infància és l'ambient alegre que es respirava a casa meva. Sovint passejàvem tots junts a la vora de la mar o pujàvem a la muntanya que rau fora de la ciutat.

Els meus pares no van tenir l'oportunitat d'anar a l'escola, però d'ells he après molta saviesa de la vida. Els quatre germans vam ser batejats com a catòlics quan érem nens. El meu pare és el guia de la nostra fe catòlica. La meva mare era protestant i es va convertir al catolicisme quan es va casar amb el meu pare. Des de sempre, m'ha impactat l'obertura que demostren envers les altres religions i envers la cultura i la filosofia xinesa. Per a mi és una riquesa espiritual i cultural conèixer el Taoisme, el Confucionisme i el Budisme.

Crec que la història de la meva vocació va començar amb un sentiment d'insatisfacció, ja que el ritme i la realitat de la meva vida diària m'avorrien força. Em preguntava si hi havia quelcom de diferent, alguna manera alternativa de viure...

Vivíem en una parròquia d'uns sis mil catòlics. Només hi havia un rector que ens assistia a ple temps. Sempre venia amb la seva moto i ens saludava tot content i somrient. Semblava que nosaltres fóssim els seus germans estimats. A través d'ell, pensava en la possibilitat de viure una vida semblant que em semblava que tenia molt de sentit. En acabar el batxillerat, vaig parlar amb els meus pares sobre la possibilitat d'una vida compromesa amb l'Església. La seva resposta fou negativa. De fet, això va suposar un cop molt fort per a la meva mare, que esperava que jo pogués ajudar aviat la meva

família i mantingués la tradició familiar. Per respecte als meus pares, vaig intentar oblidar-me'n de seguida.

Al cap de dos anys, em vaig adonar que quelcom havia estat plantat en mi i que havia brotat. Cada cop que pensava en una vida compromesa, sentia molta alegria. Viure per ajudar els altres i seguir Jesucrist em produïa molta il·lusió i devoció. En acabar el batxillerat, vaig parlar novament amb els meus pares. A la fi, em van donar permís perquè ho intentés.

2.3. Per què vaig entrar a la Companyia de Jesús

Vaig entrar al seminari l'any 1981. Vaig aprendre-hi matèries sobre la Bíblia, la vida de Jesús i els sants. Tenia amics i un director espiritual a qui podia explicar les meves històries i les meves queixes. Mentrestant, posava els ulls del meu cor i el meu interès en un missioner holandès que tenia la responsabilitat financera del seminari. La seva dedicació i entrega em van impressionar profundament, i vaig pensar de ser com ell. Era una persona molt simpàtica, que somreia amb facilitat. Un testimoni de vida autèntica i de bon seguidor de Jesucrist. Finalment, fou ell qui mogué el meu cor a ser del grup dels "amics en el Senyor", els jesuïtes.

La història de la meva vocació és com el descobriment de més respostes, en la recerca d'una vida alternativa-aventurera, i en la recerca d'un bon sentit de vida. L'any 1982 vaig ingressar a la Companyia de Jesús. El noviciat fou el primer lloc on vam començar a conèixer el carisma de Sant Ignasi de Loiola i l'origen dels jesuïtes. La novetat, l'estudi de l'espiritualitat ignasiana i l'horari fix del noviciat em van ajudar molt a continuar amb el meu desig i la meva curiositat. Aquest camí vers Déu em donava molta confiança, molta pau i sentit de vida.

2.4. El camí amb Déu en el nostre món

La Companyia de Jesús em va introduir en una formació integral per a treballar en la missió de Jesucrist: ajudar els altres. La primera etapa, el noviciat, posa l'èmfasi en l'espiritualitat ignasiana originada en els exercicis espirituals de Sant Ignasi. Els vam practicar, en 30 dies, el gener de 1983. Fou una bona experiència, una oportunitat per a repensar tranquil·lament la meva decisió en un ambient d'oració.

En el nostre programa setmanal, una activitat que ens donava molts ànims era l'apostolat dels dilluns. A les tardes, sortíem amb les nostres bicicletes cap als poblets veïns, on saludàvem la gent i ensenyàvem el catecisme i cançons als nens. Hi anàvem amb molta alegria i coratge. No tots nosaltres coneixíem bé l'idioma de la gent, però ens acollien com a germans. Sempre ens reuníem amb molta gent; fins i tot venien musulmans. Aquesta experiència marcà profundament els meus primers anys de jesuïta. Realment, hi ha molta joia en el camí del Senyor.

M'havien explicat que la formació jesuítica era un llarg procés de prova i de desenvolupament personal en un context comunitari. Tanmateix, segons la meva experiència, la formació, en la Companyia de Jesús, ha estat sobretot un camí espiritual a l'ombra de la presència misericordiosa de Déu en aquest món.

La continuació del noviciat fou temps de formació intel·lectual-apostòlica. Vaig estudiar, durant uns anys, filosofia i teologia. Aquests estudis em van obrir un horitzó de pensament i de vida. Vaig descobrir que la paraula “llibertat” era sagrada, tant per a la filosofia com per a la teologia. Conjuntament amb amor i solidaritat, foren punts clau per a entendre a fons el que és l'ésser humà i el que és aquest misteri que anomenem Déu.

Aquesta formació intel·lectual i apostòlica fou completada amb dos anys de treball pastoral en un col·legi de jesuïtes de Micronèsia. Fou una experiència molt enriquidora poder conèixer una altra gent, una altra cultura, amb una forma pròpia de viure i de parlar. Un cop allí, vaig aprendre que la realitat serà sempre més gran que el meu pensament i que el meu autoconeixement. Així mateix, em vaig reafirmar que, el camí començat feia anys, valia la pena de continuar-lo.

2.5. Ordenació sacerdotal i la primera missió

Després de 12 anys de formació jesuítica, el 29 de juliol de 1994 vaig ser ordenat sacerdot. Fou una oportunitat molt especial en dos sentits. En primer lloc, perquè em vaig sentir molt unit als sacerdots que m'han deixat el seu testimoniatge de vida compromesa. En segon lloc, perquè la meva ordenació fou motiu de reconciliació familiar, cosa que ens deixà molta pau i molta joia a tots.

Després de la celebració, un amic personal em va preguntar si l'ordenació era el ple acompliment de la meva recerca i del meu desig. Vaig restar callat fins que em va repetir la pregunta. No li vaig poder contestar d'immediat, perquè no tenia clara la resposta. Aquella pregunta em va fer comprendre que els meus desigs i recerques de feia molts anys s'havien transformat en un anhel de seguir el camí de Jesucrist en aquest món esquinçat.

En acabar tot això que he compartit, vull donar gràcies a Déu perquè ha estat infinitament generós amb mi. La meva recerca del sentit de la vida ha estat un bon camí, en el qual sempre he experimentat el seu acompanyament fidel.

3. EXPERIÈNCIES TRONCALS

La realitat centroamericana és molt complexa, i resta banyada per la pobresa, l'esperança, la lluita i la sang. Aquest jesuïta panameny ha viscut en diferents països. La gent, i en concret els qui més pateixen, han estat els seus mestres. L'han ajudat a fer experiència d'un Déu cada cop més real, més proper i més compromès amb els pobres.

3.1. Els meus primers anys

Vaig néixer, fa 36 anys, en una ciutat anomenada Colón. Panamà, un petit país de Centreamèrica que no arriba als dos milions d'habitants. Panamà és un país multicultural, degut a la seva història, que gira, principalment, entorn del seu canal i de la presència nord-americana a l'àrea.

Provinc d'una petita família: els meus pares i la meva germana. Això pot ser degut al fet que la meva mare va morir quan jo només tenia dos anys.

La meva família és tradicional, religiosa a la seva manera (van a l'església quan es mor algú o amb motiu d'algun casament). El meu pare és formal, seriós i amb molta autoritat. Em vaig educar en aquests termes: sempre molt obedient. La meva germana, molt afectuosa i propera a mi. Aquest seu tarannà restarà tot al llarg de la meva vida. No hi ha dubte que porto en mi la manera de ser de la meva família.

D'ençà de molt petit que ja era un bon esportista. M'encantava nedar al riu que hi havia prop de casa meva. Allí hi passava la major part del temps. M'agradava muntar als cavalls que tenia el meu avi. També vaig participar en la selecció de bàsquet que hi havia al meu poble. Era un bon esportista, de la qual cosa em sento molt orgullós.

3.2. La meva vocació

La meva vocació fou un misteri, com moltes de les coses de Déu. Recordo que pertanyia a un grup de joves. Jo tindria uns 17 anys. L'encarregada del grup era una religiosa del Sagrat Cor. En aquella època, ella va organitzar un recés. Jo no sabia pas què era això, però me n'hi vaig anar amb moltes ganes, puix era un moment privilegiat per a sortir de casa i anar-me'n a un altre lloc amb els meus amics. M'encantaven les aventures. Al recés hi anava tot recercant quelcom, malgrat no sabés exactament què era.

Aquest recés havia de canviar la meva vida. L'encarregat de dirigir-lo era un pare jesuïta, el mestre de novicis. Vaig restar impactat per la seva persona. M'atreïa el seu estil, la seva manera de parlar, la seva manera de viure l'espiritualitat, com parlava de Déu... De sobte, va anar naixent en mi una inquietud sobre el que aquesta persona representava, sobre el que era. Volia saber com eren els jesuïtes, què era allò de ser sacerdot. Vaig anar parlant amb ell durant molt de temps. Hi havia quelcom dintre meu que no em deixava tranquil.

Vaig parlar amb aquest jesuïta sobre la inquietud que, de sobte, havia nascut en mi. Es tractava de quelcom nou que jo no aconseguia entendre. L'única cosa clara era que volia continuar buscant, "a la recerca de..." no sabia què. Ell em va dir que podia anar al noviciat, conèixer el que era i aclarir-me una mica. D'ençà d'aquest dia, vaig iniciar les meves visites al noviciat dels jesuïtes. Aquestes duraren si fa no fa un any, durant el qual vaig anar parlant amb el jesuïta responsable, amb els novicis, tot compartint una mica la seva vida. Després, vaig decidir que aquesta era la meva vida; això era el que jo volia. M'havia anat acostant a Déu i el sentia més que mai.

Durant tot aquest temps de visites al noviciat, no vaig dir res a casa. Al meu pare li tenia molta por i sabia que, si li deia per on rondava, s'hi oposaria o m'ho prohibiria. Tampoc no vaig dir res a la meva germana ni a la meva xicota ni a ningú. Només n'estava assabentada la monja que va organitzar aquell recés. Aquells dies, s'imposaven la por i el neguit.

Casualment, aquells dies la meva àvia va patir un vessament cerebral. Se li paral·litzà mig cos i fou ingressada a l'hospital. Unes tietes un xic "guerreres" em van dir que, si entrava a la Companyia, la meva àvia es moriria. Això representà una galleda d'aigua freda per a la meva vocació. Tothom estava en contra que jo fes realitat allò que experimentava, allò que Déu m'estava demanant.

Foren tantes les oposicions i les pressions, aquests dies, que vaig entrar en una forta crisi de dubtes i incerteses. Estava molt confós, com mai no ho havia estat. A la fi, vaig decidir no anar-me'n amb els jesuïtes. Des d'aquell moment, una gran alegria va esclatar al meu voltant. Tothom estava content menys jo. Dintre meu hi havia dos sentiments; un d'alegria, perquè els meus estaven contents amb la meva decisió de quedar-me; l'altre, d'una certa tristesa i confusió, perquè no havia estat prou fort com per a dur a terme el que jo creia, el que Déu m'estava demanant.

Aquesta crisi va durar uns quants dies. Em sentia com a "marejat"; força trist i més confós que abans sobre què fer amb la meva vida. Tres dies després, van venir dos novicis a casa meva. El mestre de novicis els havia enviat per veure què m'havia passat. Vaig parlar llargament amb ells, i, a la fi, vaig decidir novament anar al noviciat per parlar amb el mestre. Hi vaig anar amb una joia indescriptible. Vaig parlar amb el mestre i, poc després, m'envià a la capella, a fi que, davant Déu, decidís què volia fer amb la meva vida. M'hi vaig estar una mitja hora amb una gran pau interior. Enmig d'una gran consolació de Déu, vaig comprendre que havia d'entrar a la Companyia de Jesús.

Aquella mateixa tarda vaig tornar a casa meva. Al meu poble, el grup de joves al qual pertenyia havia organitzat una festa. Vaig quedar-me amb ells fins a les cinc de la matinada, que vaig retornar a casa. Tots estaven dormint. Vaig fer la maleta i me'n vaig anar sense que ningú no se n'adonés. M'escapava de casa en direcció al noviciat. Era l'única manera de sortir d'aquell ambient. No sé pas d'on em van sortir les forces; era quelcom que hi havia en mi. Penso que, en aquell moment, no era jo el qui es movia. La veritat és que hi havia una força interior en mi que em movia i que em portava a fer coses inimaginables, tenint en compte les meves escasses forces. Déu es servia de la meva feblesa per fer-me fort.

3.3. La meva vida a la Companyia

Vaig entrar als jesuïtes amb el dubte de si havia obrat correctament o no, malgrat que, en arribar al noviciat, ja no vaig tornar a dubtar de la meva vocació. El meu pare no em va perdonar que me n'hagués anat de casa. Encara se sent molest per aquest fet. Vaig ingressar a la província de Centreamèrica.

Panamà. El noviciat esdevingué un temps de molta pau i alegria. Em vaig poder acostar moltíssim a Déu, i Ell vingué cap a mi d'una manera afectuosa i amb molta acollida. La Companyia em va anar oferint l'oportunitat d'anar coneixent la pobresa de la gent (veure-la i experimentar-la), el dolor, la mort i la sofrència pels quals passaven moltes persones, i d'anar descobrint un altre Jesús: més humà, més proper, ara amb un rostre concret. Un Jesús amb una tremenda força d'alliberament de la gent més pobre.

Vaig aprendre, també, a estimar, a abraçar i a dir "t'estimo" sense gaire por que em rebutgin o que pensin una altra cosa.

Nicaragua. La Companyia de Jesús a la qual vaig entrar forma una província integrada per sis nacions diferents, amb molta pobresa i dolor al damunt. En aquells moments, tres països en guerra: Nicaragua, El Salvador i Guatemala. La guerra i les seves conseqüències va ser un dels fenòmens que més van confrontar la meva vida com a jesuïta.

L'any 1986 em vaig trobar amb un país dessagnat per la guerra. El Front Sandinista havia derrocat, el 1979, la dictadura d'Anastasio Somoza. Vaig trobar-me amb un país ferit, amb un bloqueig nord-americà i amb molta pobresa i divisió internes, i amb una mena de socialisme en el qual s'intentava aconseguir que tot fos de tots. En aquest context, vaig restar impactat per la guerra i les seves conseqüències. La gent no vivia, sinó que sobrevivia, i, els jesuïtes, compromesos amb aquesta realitat on es trobaven.

A Nicaragua, vaig aprendre a experimentar Déu des de la gent. Em van ajudar molt les experiències que vaig viure en les campanyes d'alfabetització, als *Cortes* de cafè, en aquella austeritat (puix gairebé no es trobava menjar), en el treball amb la gent senzilla, que em va transmetre el millor de si mateixa. A Nicaragua vaig aprendre a preguntar-me sobre el *sentit* de les coses: de la vida que veia perdre en moltes persones, de Déu que, de vegades, desapareixia; d'aquella guerra tan injusta, d'una vocació que no sabia on anava...

Al mateix temps, em vaig tornar més insensible enfront de tant de dolor com veia al meu entorn. Se'm va fer quotidià veure morts, conèixer el dolor de la gent... També em sorgí una imatge qüestionadora de l'Església (de la seva jerarquia), que es mantenia en silenci o al marge del que el poble estava vivint.

Malgrat tot, els anys de Nicaragua foren uns dels millors de la meva vida. Aquests dos anys em van humanitzar. Em vaig convertir a un Déu més real, el que teòricament emergí en el noviciat. Ara emergia novament en mi, però des de la realitat de dolor i de sofriment en què es dessagnava el poble de Centreamèrica. El crucificat es va fer cada cop més present. Vaig poder confrontar la meva vida espiritual del noviciat amb la praxi de la realitat. Crec que vaig esdevenir més humà i més cristià, alhora que més jesuïta.

El Salvador. Hi vaig ser sis anys. Vaig acabar l'estudi de la filosofia i vaig poder fer una llicenciatura en psicologia. Vaig viure en un ambient de molta inseguretat a causa de la guerra. Cal destacar la mort dels jesuïtes, que tingué lloc el 16 de novembre de 1989. Jo vivia molt a prop de la universitat. Ens vam llevar amb la notícia que havien mort Ellacuria i tots els seus companys. Ningú no sabia què pensar. Ens va envair a tots la confusió i la por. Mai de la vida no he sentit tanta por com aquells dies. Teníem la sensació que “ens matarien a tots”, però no ens en volíem anar. Volíem restar allí, com ho van fer els jesuïtes de l'UCA i com ho feien, cada dia, molt salvadorenys.

Aquest ha estat un dels esdeveniments més troncals de la meva vocació. Els havia conegut a tots ells. Alguns m'havien fet classe. I, de cop i volta, els lleven la vida per defensar el poble sofrent. Ara comprenia que, no sols volia ser com el mestre de novicis que vaig conèixer abans d'entrar a la Companyia, sinó també com aquests altres jesuïtes que havien viscut com Jesús: parlant i denunciant la injustícia, i que, com ell, també els havien llevat la vida perquè destorbaven. Vaig tornar a sentir l'immens afecte per la Companyia, que guardo en el meu interior.

Espanya. L'anomenada “mare pàtria” fou la meva darrera etapa de formació. Me n'hi vaig anar amb la idea de fer llicenciatura en teologia i una especialitat en psicologia.

Espanya fou “tota una altra cosa”. La realitat dura, inspiradora i engrescadora restà enrere. Arribava a un país de l'anomenat Primer Món, on tot ho tenia i tot era fàcil. Cada dia el mateix, no passava res de diferent. Al començament em va costar molt, l'adaptació. L'experiència en aquest país fou enriquidora, acadèmicament. Em va ajudar molt trobar persones que m'acompanyessin espiritualment. Vaig anar descobrint la importància de tenir algú que m'ajudés a objectivar la meva vida i que em fes veure una mica més enllà d'on arriben els meus ulls, i, sobretot, que m'il·luminés pel que fa a la relació que tinc amb Déu.

En aquest context d'Espanya cal situar, també, el tema de l'ordenació sacerdotal. Per què em vaig ordenar sacerdot? Ja he dit que per a mi han estat molt importants els models que se m'han fet presents al llarg de la meva vida. Volia ser un sacerdot compromès amb els pobres, amb aquells que vaig començar a descobrir a Nicaragua. Un sacerdot accessible, proper a tothom, el qui corre riscos, a qui no li importa parlar, malgrat el puguin matar per allò que diu. En definitiva, una persona com totes, que dóna alegria, esperança, i que mostra el rostre bo de Déu.

Sota aquests supòsits, em vaig ordenar sacerdot, molt il·lusionat i confiant absolutament en Déu i en la força que Ell m'anava donant cada dia. L'he vist en els rostres de la gent i he sentit la seva interpel·lació perquè no resti indiferent al que passa al meu voltant, sinó que treballi amb la gent i doni alegria i esperança allí on calgui. Sento que estic a les mans de Déu, on Ell em va posar de bon començament.

4. HISTÒRIA D'AMOR

Aquest és el relat de la història d'amor d'una noia mexicana que ha treballat en diferents projectes culturals i socials, i s'ha deixat afectar pel Crist i pels més senzills.

1a PART: ENTRE JOCS I CANÇONS: L'ATRACCIÓ PRIMERA

Puc resumir el més essencial d'aquesta primera atracció amb les paraules que Ell va dir una vegada:

“Us asseguro que, si no canvieu i no us feu com els infants, no entrareu pas al Regne del Cel. Aquell, doncs, que es farà petit com aquest infant és el meu gran al Regne del Cel” (Mt 18,3-4).

Cors agitats, ulls brillants, roba apedaçada i carones brutes anomenades Juan Carlos. María, Lupita, Fernando, Francisco, etc. ens esperaven cada divendres a la colònia León 1. Aquí el vaig conèixer per primer cop.

A poc a poc, va anar esdevenint l'acostament; a poc a poc el vaig anar coneixent. Era tan bonic veure'l somriure amb cançons com “L'arca de Noè”, escoltant-lo amb el parenostre o l'avemaria, fent dibuixos preciosos de la Creació. No ho vaig poder evitar, em vaig enamorar d'Ell. La meva relació amb Ell no era perfecta, puix alguns divendres m'envaïa una profunda fluixesa i, més que l'ànim, em dominava el desmenjament.

Durant aquesta època de la meva vida que fou l'adolescència, recordo que Ell sempre em preguntava: “Què vols fer, a la vida?” I jo li responia que no ho sabia amb exactitud, només sabia que no volia fer el que fan la majoria de les persones: viure sense sentit, viure per viure. Com descobrir-ho? No en tenia ni idea, puix, en aquesta etapa, hi havia moments difícils i la foscor era abundant en el meu cor. Tot era confusió i enuig: enmig d'una història familiar força malmesa, on cada dia s'aguditzaven els problemes, en lloc de resoldre's.

Va ser meravellosa la manera com Ell em va anar conquistant, malgrat les meves dificultats. En el fons del meu cor es va anar construint una opció que encara no sabia que tenia nom i que existia de feia segles, quan Jesús va venir a anunciar la bona i gran notícia del Regne de Déu.

Del cant infantil al poètic Nàhuatl: la llavor creixent entre les espines.

Faltaven uns mesos per a acabar l'últim any de preparatòria. Quan s'acostava la Setmana Santa, va venir a convidar-me per fer un viatge junts. No eren les típiques vacances, perquè es tractava de quelcom molt especial, a les profunditats de la cavallerisca Huasteca.

Recordo que hi anava amb el cor ple d'emoció, d'alegria i amb l'ego crescut, puix “anava a ensenyar els qui no sabien”. I, entre la calor de la selva, els fesols negres, el cafè, el nàhuatl, les enormes truites, els somriures, les celebracions litúrgiques ignorantment realitzades pels “savis missioners” i un bonic via crucis que els joves de la comunitat de Tzacuala van dur a terme, vaig tornar amb el cor encara més ple i vessant de joia, però el meu ego havia patit cops severos, tot fent-me descobrir que la ignorant

era jo. Fou el meu primer acostament al món indígena, que em costà molt d'entendre, ja que començà a trencar els meus esquemes d'una cultura occidental típicament dominant (òbviament, van haver de passar alguns anys perquè jo pogués conceptualitzar-ho d'aquesta manera).

Vaig tornar molt qüestionada per aquesta experiència amb els pobres: Què podia fer per ells, jo? Per què no van funcionar les nostres xerrades o les nostres litúrgies? Què calia per a transformar aquesta realitat? Sortosament, el meu cor restà marcat pels nens i pels habitants de Tzacuala: el seu amor va resistir la tempesta d'un any, per tal de renèixer en la bonança del 1995.

2a PART: "PREPARANT L'ÀNIMA PER A UN PROJECTE DE VIDA

Silencis i buidors es movien en el meu interior, situació que m'intranquil·litzava i m'omplia de desolació; moviments del cor que em portaren a iniciar la recerca del "Què vull fer de la meua vida?" Era l'any 1995, meitat de carrera, universitat jesuïta. Què cercava? Tornar al MTA? No em convenia. Així que em vaig començar a acostar a la Pastoral Universitària, on vaig sentir a parlar de les CVX. El febrer de 1996 vaig tenir el meu primer acostament als exercicis espirituals, un recés de tres dies a Puente Grande, Jalisco, que propicià un retrobament amb Aquell de qui m'havia enamorat a León. A més, fou un retrobament molt propici per a conèixer dos conceptes que havien d'omplir les meves expectatives del que estava cercant: projecte de vida i Regne de Déu.

Aquest any vaig tornar per a una missió, però en zona rural, a Puebla, la qual cosa va resultar una experiència agradable, en el sentit que, aquest cop, no hi vaig anar amb aires de saviesa, sinó més disposada a una entrega més plena i a donar el millor de mi mateixa, durant aquesta setmana. Aquí vaig confirmar que, si el Regne de Déu tenia a veure amb una opció pels pobres i per la seva dignitat, llavors no n'hi havia prou amb una setmana, ja que missions d'aquest tipus es presten gairebé sempre a un mer assistencialisme i a crear vicis de dependència, en lloc de generar autonomia.

Ah, però no hi podien mancar les crisis, en la meua vida. Aquest cop es tractava d'una relació amorosa amb un noi que vaig conèixer a les missions de Puebla. Va ser el meu primer amor i la meua primera experiència més amarga. A través de trucades, em prometia el cel, la lluna i les estrelles, mentre conquistava una noia, al seu país. La mentida i l'engany van trencar el meu cor. Fou el meu primer acostament més dur al sofriment, després de la meua situació familiar, i això afectà severament la meua relació amb Ell, perquè em sentia molt malmesa i enutjada, puix el culpava d'haver permès que em fessin mal d'aquesta manera.

El 1997 vaig acabar la llicenciatura, vaig començar un diplomàtic i la gestió del meu futur any de missions; també vaig tenir el meu primer prometatge més estable (malgrat només durés 5 mesos), que em va servir per a tenir una mica més de confiança i d'autoestima. Sempre havia somniat amb el matrimoni, i pensava que si, en el meu projecte de vida, hi havia la possibilitat de casar-me, doncs volia fer-ho amb algú que es convertís en autèntic company de vida i que ambdós poguéssim construir les nostres vides apostant pel Regne, com ho han fet algunes parelles.

3a PART: “VEN, VEN, VEN, VAMOS A TABASCO, QUE TABASCO ES UN EDÉN”

“Al Regne del Cel li passa com a un gra de mostassa...” (Mt. 13,31-32).

Evangelí que em va rebre, l'agost del 1998, a les tropicals terres tabasquenyes i que em va acompanyar en tota la meua caminada. Hi vaig arribar el dia 12 d'aquest mes amb dues maletes plenes del més indispensable: una mica de roba, molt d'entusiasme i una bossa amb una mica de por. El Regne fou sembrat en el meu cor com una llavor de mostassa que va créixer al llarg d'un any i mig, i donà un fruit enorme: en primer lloc, perquè em convertí en poble de Déu, vivint en la pròpia carn el que ells i elles vivien, per a entendre, després, amb gran claredat, per què els pobres són els seus predilectes; en segon lloc, perquè vaig entendre “Benaurats els pobres d'esperit...” a partir de l'encontre amb la meua pròpia veritat, amb les meves profundes limitacions, amb el meu pecat; i, un cop més, perquè tot això no fou res més que l'experiència de l'Amor.

Som la comunitat eclesial de base...

Plàtan i Cacau és el nom de la ranxeria on rau la casa parroquial i l'equip de treball anomenat ERIT (Equip Rural Interreligió de Tabasco). Quan jo vaig ingressar en aquest equip, la parròquia comptava amb 75 comunitats, que pertanyien a més de 20 ranxeries dividides en diferents seccions, que tenien com a sistema de treball la CEB (Comunitat Eclesial de Base). L'equip comptava amb tres sacerdots jesuïtes, dos prenovicis, tres religioses, un mestre i, ara, dues laiques (puix la meua companya ja portava un any en aquests llocs). Per tal d'agilitzar el treball, la parròquia estava dividida en 15 àrees. A més d'atendre les comunitats en l'aspecte pastoral –la catequesi de joves i adults– hi havia diferents projectes, com ara: salut, drets humans, dones i projectes productius. Jo vaig escollir treballar amb dones.

El Poble de Déu

Jo no coneixia ni sabia el que era ser poble de Déu fins que persones amb rostres i història concrets em van obrir els seus cors tot oferint-me la seva amistat.

Aquesta vegada no tenia cap intenció d'ensenyar o d'ajudar, puix que sabia molt bé que jo rebria d'ells més del que els pogués aportar; el meu únic desig era *compartir* la meua pròpia experiència de Déu. Els primers mesos eren com una típica relació d'amistat, durant els quals vam començar a tractar-nos i a conèixer-nos, a saber què ens agradava i què no. Cada comunitat va començar a obrir-me les portes a temps diferents, tant pel que feia al treball com a la convivència; i fou més aviat la convivència del dia a dia la que ens permeté ser amics: el panís, els àpats, les festes, les històries de vida, els problemes i el sofriment.

Relacionar-me i conèixer el poble de Déu em va fer topar amb la meua pròpia veritat. Hi hagué dies de severa foscor i desesperació provocades per la meua impotència. Desitjava fer més i donar més, i la meua veritat era que jo no podia, puix, com a humana, era força limitada. Entre les lluites internes que aquesta crisi em va generar, hi apareixia la supèrbia i el messianisme, com si jo fos Déu. Això agreujà encara més el

meu enfrontament amb mi mateixa, puix que em veia i m'acceptava, no sols com a limitada, sinó també com a pecadora. Però, això no va ser el més fort; el que realment colpejà el meu ego fou descobrir la misericòrdia, primer en el poble de Déu, perquè les persones solien explicar-me històries realment dramàtiques, on, després d'un temps de perdició, trobaven el perdó, i això transformava totalment la seva vida. Després, adonar-me que aquesta misericòrdia era també per a mi. No m'ho podia creure. Com, una persona com jo, tan limitada i pecadora, podia ser perdonada, i sobretot estimada, per Ell? És una cosa que encara no acabo d'entendre, però que m'omple d'un profund amor i agraïment.

Acabo aquesta part tot dient que, un cop més, el Seu amor m'ho va manifestar en aquests homes i dones que tant estimo: Moncho, Andrés, Elisa, Martha Irene, Santi, Chua, i tants d'altres. A través d'aquests amics i amigues, m'alliberà d'aquells lligams amb què havia arribat a Tabasco, m'anà traient la por i m'ajudà a ser més humana, més dona, més jo mateixa.

I ara, qui sóc jo?

La història no acaba aquí. Tinc al davant un nou repte a San Luis de la Paz, que m'espanta, però he après a viure, no sense la por, perquè aquesta no desapareix, sinó amb la por com a companya i amb la confiança que no estic sola. Sóc una dona limitada, feble. Caminant com una pelegrina, vaig a la recerca constant de Déu; no sé si ja l'he trobat; no sé si algun dia ho aconseguiré. Però puc estar segura que Ell sí que em trobà i ho va fer per a no deixar-me, per a ser al meu costat a cada moment de la meua vida, essent-me amic, pare, company, que l'únic que desitja per a mi és la felicitat. Només puc dir que aquesta història, la nostra història, continuarà...

5. LA VOLUNTAT DE DÉU PER A LA NOSTRA VIDA

Viure en parella, tenir fills i treballar “amb Ell en la construcció del Regne”, no sempre és fàcil. L’acompanyament, els exercicis, la vida en comunitat, han estat una gran ajuda a l’hora de prendre decisions i de posar “l’amor més en les obres que en les paraules” (EE 230).

Vaig néixer al si d’una família cristiana. Els meus pares van educar els fills en la fe. Des de petits, i de manera natural, estàvem familiaritzats amb diverses expressions de la fe (la benedicció de la taula, algunes pregàries senzilles al vespre, etc.); i participàvem en les celebracions que els temps litúrgics anaven proposant. Al parvulari, amb les monges, i després a l’escola, vaig anar seguint l’itinerari d’iniciació a la fe propi d’aquell moment.

L’escola –de la Companyia de Jesús–, el consiliari (pare espiritual, en dèiem) ens cridava de tant en tant. No recordo de què tractàvem, però em sentia especial. De vegades, ens reuníem en grup, i llavors el consiliari ens encomanava la missió d’ajudar algun company que ho passava malament o que no tenia amics. Ho vivíem amb orgull. Teníem la sensació que érem un grup de xoc de qui depenia el benestar de la classe.

uan tenia 14 anys, vaig participar en el meu primer recés important. Eren uns dies a Montserrat. Dues coses em van impactar: participar en la pregària de vespres amb els monjos i la visita que vam fer al P. Estanislau, que vivia a l’ermita de la Trinitat, sobre el monestir. Amb ell vam viure una experiència de silenci que, per a mi, sempre ha estat una referència important. El silenci, la pregària, la litúrgia, m’introduïren en la interioritat, allà on després havia d’anar reconeixent Déu.

Un any després, vaig tenir, també en un recés, una experiència d’aquelles que en diuen *fundants*. El jesuïta que ens acompanyava va afirmar que érem molt importants per a Déu; que el Pare ens prenia seriosament. A l’habitació, en la solitud, vaig sentir que aquelles paraules anaven adreçades a mi. No és que abans em sentís poc important o menyspreat per algú; ben al contrari, em sentia estimat per la meva família i pels meus amics. Però, vaig experimentar amb intensitat aquell amor del Pare. Encara avui, que han passat més de vint-i-cinc anys, revisc aquella estona com si fos ara. He viscut d’allò tot aquest temps i ha estat una experiència que s’ha anat confirmant i amplificant.

Més endavant, vaig plantejar-me seriosament la vocació religiosa. Em sentia atret per aquell estil de vida i, alhora, pres d’un cert vertigen; em semblava un repte fora del meu abast. Coneixia molts jesuïtes i em semblava fascinant el que entenia que era viure tota la vida com a resposta a l’amor que Déu em donava. Trobant-me en aquest procés, vaig conèixer la que després seria la meva dona, i aquesta vocació es va posar en qüestió. Durant el temps que ens vam donar per a decidir-ho, vaig viure experiències ben intenses, de les quals donaré sempre gràcies a Déu. Els mesos que vaig viure al noviciat, les estones de pregària, l’eucaristia de la comunitat, l’amistat (respectuosa del meu procés) dels companys, van ser un regal que Déu em feia i que em feia sentir un privilegiat. Mirar Maria, silenciosa i discreta, però totalment entregada pel seu sí sense reserves, em va ajudar molt. Se m’apareixia un camí diferent del que havia imaginat, però que demanava de mi la mateixa radicalitat; i, a la fi, vaig creure que Déu em cridava a viure com a seglar.

A la catequesi del barri, als campaments, a la comunitat cristiana en la qual estàvem integrats, cercava de concretar aquest nou camí. Després d'un temps, ens vam casar. Avui ens diuen que érem molt joves, però teníem ja un llarg camí recorregut i un gran desig de viure a fons el nostre projecte de vida. No va ser un punt d'arribada, ben al contrari. Continuàvem buscant com realitzar la voluntat de Déu per a la nostra vida i realitzar-la de tal manera que fos un testimoni enmig del nostre món. Una breu experiència de comunitat de vida amb alguns companys va formar part d'aquesta recerca, però no va reeixir.

Després de casar-nos, van venir temps d'anar a fons, en l'àmbit professional, i en acabar els estudis, vaig començar a treballar en una escola dels jesuïtes. Vivia, i visc encara, problemàticament el fet de treballar en un entorn professional i de famílies privilegiat. Pensava que seria una etapa temporal, però diverses circumstàncies m'han portat a ser-hi encara. Sempre m'he preguntat per què Déu em cridava en aquest ambient i si no hauria de reorientar el meu esforç i treballar amb persones més desfavorides. De tota manera, he anat descobrint que, treballant amb aquests joves, estic sembrant la llavor d'un món millor; que, parlar de Déu a aquests joves, el fa més transparent i purifica moltes de les imatges deformades que tenen d'Ell; que denunciar les estructures injustes i el materialisme en què viuen i acostar-los la realitat de marginació i pobresa –que els resta tan llunyana– és vital per a transformar el món. I que provar de dinamitzar entre els meus companys de claustre aquest estil educatiu no és menys important.

Amb la meva dona hem tingut quatre filles. Ella també treballava en l'ensenyament, però, quan van anar naixent les nenes, va haver de fer un parèntesi en la seva dedicació. Són molt diferents, entre elles, en edat (de set fins a divuit anys) i en temperament. Però, en cada una d'elles veig també un regal de Déu. En les mil situacions quotidianes que comporta la vida de família, posen a prova la nostra autenticitat i ens recorden que l'amor no ha de quedar-se només en les paraules. A mesura que han anat creixent, hem hagut d'explicar-los qui és Jesús, per què fem el que fem, per què celebrem el Nadal, o la Pasqua, quins valors defensem i intentem viure, etc. Això ens ha ajudat a purificar el nostre llenguatge i, com deia abans, ens obliga a ser més autèntics. En l'experiència de la paternitat, he comprès què volem dir quan ens adrecem a Déu com a Pare. I ara que són més grans, i que de vegades ens costa d'acceptar algunes de les seves reaccions, penso com ens ha d'estimar Déu per a acceptar-nos tal com som.

En el nostre camí de parella, les experiències dels exercicis, el treball en la comunitat cristiana, l'acompanyament espiritual de diferents consiliaris, ens han ajudat a tirar endavant. Ara que es compleixen vint anys de camí compartit, miro enrera i estic convençut que l'amor de la meva dona és un do que el Senyor em fa cada dia, i que Ell ha caminat amb nosaltres. Mirant-ho en perspectiva, crec que els moments més complicats han estat aquells en què m'he deixat arrossegar pel ritme de la feina o d'altres activitats, i he parat poca atenció al nostre projecte comú; quan, en la pràctica, més que camí en parella hem fet camí en paral·lel. Ha calgut que ens aturéssim, sobretot jo, que ens dediquéssim temps, que dialoguéssim, perquè les coses tornessin al seu lloc.

La meva dona i jo formem part de la Comunitat de Vida Cristiana (CVX). Quan ens hi vam comprometre, ho vam fer amb la consciència d'estar responant amb agraïment als dons que el Senyor ens ha fet i ens fa. Prego el Senyor que em faci un instrument eficaç a les seves mans i que el seu Esperit em sostingui i m'impulsi.

6. TRES OPCIONS

La seguretat i els medis socioculturals poden ser un obstacle per a trobar el propi camí. Presentem un testimoni de l' "amistagogia o pedagogia de Déu", a l'hora d'ajudar-nos a vèncer les pròpies resistències i dificultats.

Sóc el petit dels germans d'una família cristiana. Des de petits, de dilluns a divendres, ens dedicàvem a estudiar (tots vam ser més aviat "empollons"); i els caps de setmana practicàvem un esport de competició, la qual cosa m'ha fet estar sempre "mesurant-me amb els veïns". Vaig ser iniciat, a casa i a escola, a la música clàssica i a la lectura de novel·les. Els pares ens van ensenyar a resar des de petits, abans d'anar a dormir, i ens portaven a missa cada diumenge.

Amb l'adolescència, vaig començar a reflexionar sobre les coses que em passaven. La transició a la democràcia em va enganxar amb 13 o 14 anys; i, tornant d'escola cap a casa amb en Jordi, el meu amic, parlàvem de política i d'altres temes. Sovint jo acabava les converses dient: "Això m'ho he de plantejar". És a dir, que havia de seguir donant voltes a algun dels temes que havien sorgit. La filosofia i la religió de 3r de BUP em van oferir molts altres temes "a plantejar-me". Recordo especialment el del sentit cristià del sofriment, el desig de construir la pròpia llibertat, i l'interès pels valors ètics.

L'any de COU vaig canviar d'escola. Vaig passar a una d'escolapis. Aquell any, els estudis no em van costar massa, i vaig poder aprofundir en les meves inquietuds, sobretot gràcies a les classes de filosofia i de religió que ens donava un escolapi. També vaig anar a un grup de reflexió, els divendres a la tarda. Les reunions acabaven amb una pregària estil "Taizé", de mitja horeta, que em va agafar molt. Al final del COU, havia canviat el parenostre i l'avemària de cada nit per una estona de pregària, a la qual vaig ser bastant fidel. Hi llegia les *Pregàries* de M. Quoist, *El Profeta* de G.K. Gibran, o trossos de l'evangeli. En aquella època, els pares ens van donar llibertat per seguir anant a missa, o deixar-ho. Jo vaig decidir continuar.

L'estiu entre COU i la universitat havia de ser tranquil. Ja havia aprovat la selectivitat, i estava acceptat en una escola d'empresarials privada, on m'esperava un futur professional segur com a home d'empresa. Però, els escolapis ens van oferir la possibilitat d'anar a un camp de treball de coneixement del tercer món amb les Germanes i els Pares Blancs, missioners de l'Àfrica. M'hi vaig apuntar, i vaig passar 15 dies en un barri musulmà de Melilla, amb la Mª Ángeles i en Gonzalo (els dos religiosos), i amb una colla de joves cristians espanyols. Els matins ens dedicàvem a la pregària, a l'intercanvi i a la reflexió, i, les tardes, a estar amb la gent i amb els nanos del barri. Recordo que em van impressionar alguns textos de Pere Casaldàliga i d'Òscar Romero; però, sobretot, el testimoni dels dos religiosos, el d'un jove religiós basc i el d'una estudiant d'infermeria sevillana, la Rosa. La Rosa acabava d'aprovar el primer d'infermeria. Tot i haver tingut nota i oportunitat per a entrar a medicina, havia decidit estudiar infermeria, perquè creia que, els qui estan de veritat a prop dels malalts, no són els metges, sinó els infermers. El seu gest em va "fer plantejar" la carrera, i aquells dies vaig decidir no entrar a l'escola d'empresarials privada, sinó anar a fer econòmiques a la universitat pública. Així perdia "la seguretat del futur" i m'obligava a "plantejar-me" un esdevenidor on entressin, també, els problemes dels altres. A més, vaig decidir aprofundir la meva fe tot estudiant teologia per a laics

De tornada a casa, els pares es van estranyar dels canvis, però em van deixar fer. Jo no pensava encara obertament ser religiós, tot i que tenia una gran admiració per un escolapi, i potser, en el fons, m'estava plantejant la possibilitat de ser-ho. Però, el primer any d'universitat, entre econòmiques i teologia, vaig tenir poc temps per a res més que per als estudis.

Durant la resta dels anys d'econòmiques, vaig fer-me monitor d'un esplai de barri. En unes colònies em vaig sentir molt atret per una noia, que crec que em corresponia. Però jo, que tenia al cap la idea de fer-me capellà. En un recés per Setmana Santa, vaig sentir que deixava de dubtar i que em volia fer capellà. No tenia clar si fer-me diocesà o religiós, i això em preocupava. Perquè, a la facultat d'econòmiques, m'havia fet amic d'un professor que m'oferia entrar en un departament i dedicar-me a ser professor universitari. Amb aquest debat al cap (un debat que jo passava sovint per la pregària de la nit i per les ratlles d'un diari personal començat el primer any d'universitat), vaig acabar la carrera. Però, aleshores, vaig decidir fer la mili: per a "treure'm una obligació de sobre", i per acabar de donar temps a l'opció.

Al final de la mili, ja havia començat els cursos de doctorat a la facultat... però em vaig adonar que no podia ajornar la decisió fins després del final de la tesi. Estava fet un embolic, i vaig decidir anar a veure un jesuïta amic. Li vaig dir que em plantejava tres opcions: capellà diocesà, membre d'un institut secular francès –que havia conegut feia uns mesos– o religiós "convencional".

Aquell jesuïta, al principi, em va fer pregar, per tal que em disposés a acceptar qualsevol de les tres opcions. Les dues opcions que "em pesaven" i que em treien disponibilitat eren: el desig de ser professor universitari i l'interès per quedar-me a viure i treballar a Catalunya. Quan vaig haver pregat força (amb no poques tensions), vaig dir-li al jesuïta que em semblava que podíem passar a un nou estadi. Aleshores, ell em va fer apuntar –a poc a poc i en un clima de pregària– els pros i els contres de cadascuna de les tres opcions. Cap a l'estiu, un cop acabats els cursos de doctorat i d'altres obligacions acadèmiques, vaig anar a parlar amb un capellà diocesà i amb un altre jesuïta, perquè m'expliquessin "la lletra menuda" de les respectives vocacions. I, després, vaig anar a passar uns dies a França amb els membres d'aquell institut secular. Vaig fer un curs que ells animaven, en una casa prop de Nantes, i, tot seguit, vaig quedar-me a convida amb ells uns dies més.

Durant el viatge de tornada a Barcelona, el matí del segon dia, en un tren entre Toulouse i Narbonne, vaig deixar de dubtar. Em vaig quedar en pau tot pensant que, el curs que havia de començar el setembre, me n'aniria al noviciat dels jesuïtes a Saragossa. D'això ja fa més de deu anys, i penso que vaig encertar en aquella decisió lenta, però treballada des de l'honestetat i el desig de fer la voluntat de Déu.

PISTES PER A UNA ESTONA DE PREGÀRIA O RECÉS PERSONAL

En la contemplació del Naixement, el qui fa exercicis espirituals és convidat a “mirar i considerar el que fan Maria i Josep, això és, caminar i treballar per tal que el Senyor sigui nat en summa pobresa, amb tants treballs” i, després, reflectint-ho, per treure’n algun profit espiritual (EE 116).

Reflectir en mi mateix

La paraula reflectir ens parla de reconèixer i lloar el pas de Déu en un esdeveniment històric, i traspuar en la nostra vida la llum, la presència de Déu contemplada; en aquest cas, en els relats que llegim. Aquest verb és una invitació a deixar-se afectar per l’amor de Déu, més enllà de consideracions racionals, per tal de reconèixer en els esdeveniments, persones i coses, com l’Esperit “treballa i labora” a favor de tots els homes i dones.

Proposem de llegir aquests relats a poc a poc, sense presses, i en un clima de silenci i de pregària, com a lectura espiritual. Una lectura senzilla que no es fixa en l’anècdota, sinó en la manera d’actuar de la persona i com s’ha deixat portar per l’Esperit en la seva realitat concreta.

Punts concrets:

1. Abans de començar la lectura i la pregària amb els textos:
 - Adonar-nos de quin desig o interès ens mou a conèixer aquests testimonis.
 - Fer un moment de silenci o de pregària per a “reconèixer internament” la presència amorosa de Déu en els relats.
2. Llegir un relat tot sencer, sense presses. Després, rellegir-lo lentament, aturant-nos en els moments cabdals.
3. Adonar-se de les pors, alegries, dubtes i tristeses que l’autor del relat va viure en cada situació, i com va descobrir si aquestes mocions internes eren una consolació espiritual –que l’ajudava a créixer en l’amor a Déu i als altres– o si més aviat es tractava d’una desolació, “inquietud de diverses agitacions i temptacions, movent a desconfiança, sense esperança, sense amor... com separada del seu Creador i Senyor” (EE 317).
4. Després “d’escoltar internament” cada testimoni, podem fer un pas més i reconèixer en nosaltres el que aquests relats ens fan sentir i pensar.
5. Fer una estona de silenci orant, deixant-nos afectar pel que hem “vist i sentit”. Acabar amb un parenostre o amb alguna altra pregària.
6. Per a després de la pregària. Prendre unes breus notes d’aquells punts o moments que més ens han afectat.

Preguntes per a treballar i compartir en grup:

1. Què és el que més t'ha colpit d'aquests relats?
2. Què els va ajudar a “cercar i trobar la voluntat de Déu” en la seva vida?
3. Quines semblances amb la teva vida hi has descobert?
4. Quines actituds o desitjos voldries viure amb més intensitat?

© *Cristianisme i Justícia*, Roger de Llúria 13, 08010 Barcelona

Telf: 93 317 23 38; Fax: 93 317 10 94 - info@espinal.com - www.fespinal.com

Octubre 2005